

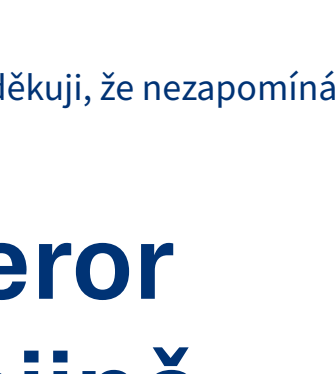
Cirkus ÚSTR se rozjel ...

Jedním z nových a do jisté míry originálních projektů Ústavu pro studium totalitních režimů v roce 2024 je cyklus debat pod názvem Cirkus ÚSTR. V lednu – ve spolupráci s Knihovnou Václava Havla – proběhl první díl na téma Transgenerační trauma, v přípravě jsou pak v dalších měsících témata jako Politika paměti a kultura vzpomínání v českém kontextu nebo Paměť a umění ve veřejném prostoru. Blíže o projektu a dalších aktivitách naší instituce v roce 2024 hovořil ředitel odboru Výzkumu a vzdělávání ÚSTR docent Petr Hlaváček v rozhovoru.

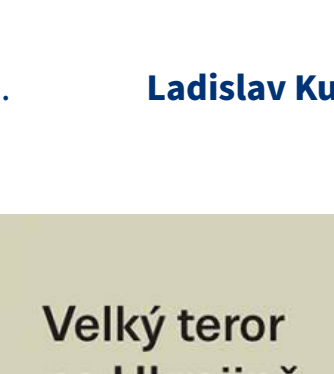
<https://www.ustrcr.cz/s-petrem-hlavackem-o-evrope-dekadenci-i-umele-inteligenci/>

Velký teror na Ukrajině 1937-1938: perzekuce české menšiny

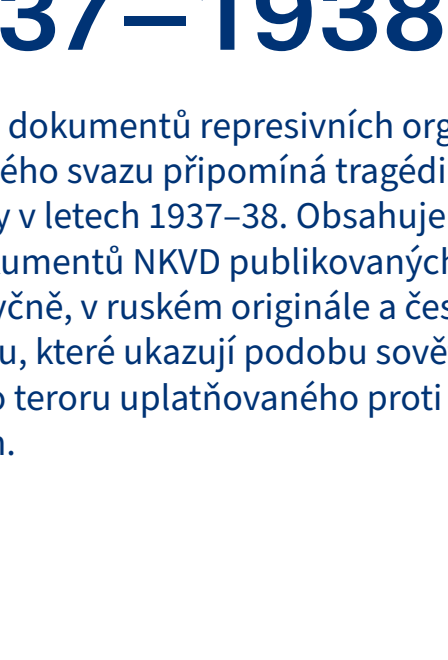
Securitas Imperii 42-43

„Abychom nebyli čtyřicátí na světě.“

Judaica Bohemiae LVIII

Děkuji, že nezapomínáte...

Vážení přátelé,

osobně zastávám názor, že vždy je nezbytné dívat se dopředu, ale malé zastavení a ohlédnutí je rovněž potřeba. Uplynulý rok byl pro náš ústav rokem plným proměn a výzev, ale především – úspěchů. Realizovali jsme bezmála 50 akcí, vydali jsme 20 nových knih a v podobném duchu plánujeme aktivity také pro letošek. Chystáme například dvě velké mezinárodní konference, desítky menších konferencí a seminářů, samozřejmě též výstavy. Těžištěm naší činnosti však zůstává rozsáhlá publikační činnost, již nyní můžeme prozradit, že v našem edičním plánu je vydání 29 nových knih, pět překladových knih, proběhne také celá řada vzdělávacích akcí.

Vy, kteří mne znáte, víte, že rád používám podobenství tlustých čar v souvislosti s historií naší země. Ne, skutečně nevěřím, že za minulostí lze udělat „jen tak“ tlustou čáru a dělat ji neškodnou, neboť posláním naší paměťové instituce je připomínat, vzdělávat. Dějiny jsou velkým příběhem, vyprávěním a je pouze na nás, jak jej předáme, jak budeme tento velký příběh interpretovat, a jak s naším (nezřídká osobním) svědectvím, naložít příští generace, naše děti ... vnučata.

Jsem rád, že Vás dnes můžeme oslovit také prostřednictvím našeho nového elektronického newsletteru, který budeme vydávat pravidelně, a v kterém Vás budeme informovat o nových knihách, chystaných událostech či nedávných aktivitách, na které stojí za to zavzpomínat...

Děkuji, že se zajímáte, děkuji, že nezapomínáte.

Ladislav Kudrna, ředitel ÚSTR

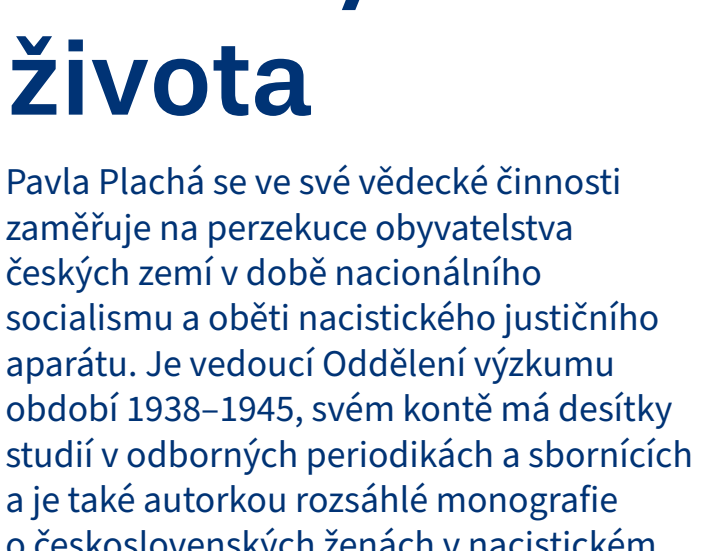
Velký teror na Ukrajině 1937-1938

Sborník dokumentů represivních orgánů Sovětského svazu připomíná tragédii české menšiny v letech 1937-38. Obsahuje celkem 100 dokumentů v ruském publikovaném dvojjazyčně, v ruském originále a českém překladu, které ukazují podobu sovětského státního teroru uplatňovaného proti Čechům.

<https://www.ustrcr.cz/publikace/jan-dvorak-anna-chlebna-andrij-koht-anna-morhun-eds-velky-teror-na-ukrajine-1937-1938-perzekuce-ceske-menšiny/>

SECURITAS IMPERII 42-43

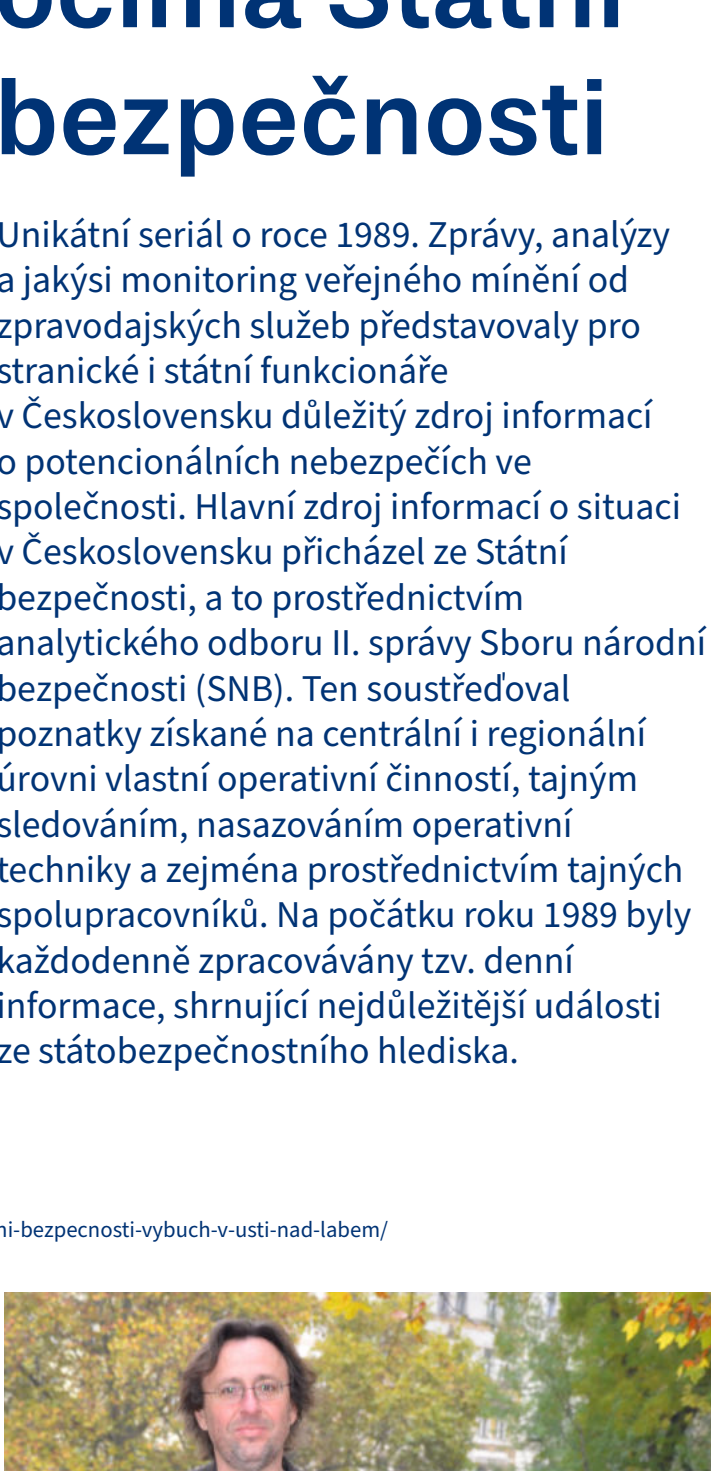

Ústředním tématem časopisu jsou čtyři odborné studie, zaměřené na období tzv. druhé československé republiky, respektive přibližující konkrétní formy a problémy přibližující konkrétní formy a problémy vlastní operativní činnosti, tajným sledováním, nasazováním operativní techniky a zejména prostřednictvím tajných spolupracovníků. A počátku roku 1989 byly každodenně zpracovávány tzv. denní informace, shrnující nejdůležitější události ze státobezpečnostního hlediska.

<https://www.ustrcr.cz/publikace/securitas-imperii-42-43-2023/>

„Abychom nebyli čtyřicátí na světě.“

V roce 1983 vydala vláda ČSSR „Opatření pro kvalifikační čs. státní reprezentace“, ve kterém pověřila ministra zdravotnictví podporou výzkumu a kontrolou podpůrných prostředků. Tím se do té doby pololegální a utajený systém dopování sportovců v ČSSR, na kterém participovali funkcionáři i lékaři, dostal pod přímé řízení státu.

<https://www.ustrcr.cz/publikace/vit-plachek-abychom-nebyli-ctyricati-na-svete-ceskoslovensky-statem-rizeny-doping-a-jeho-prameny/>

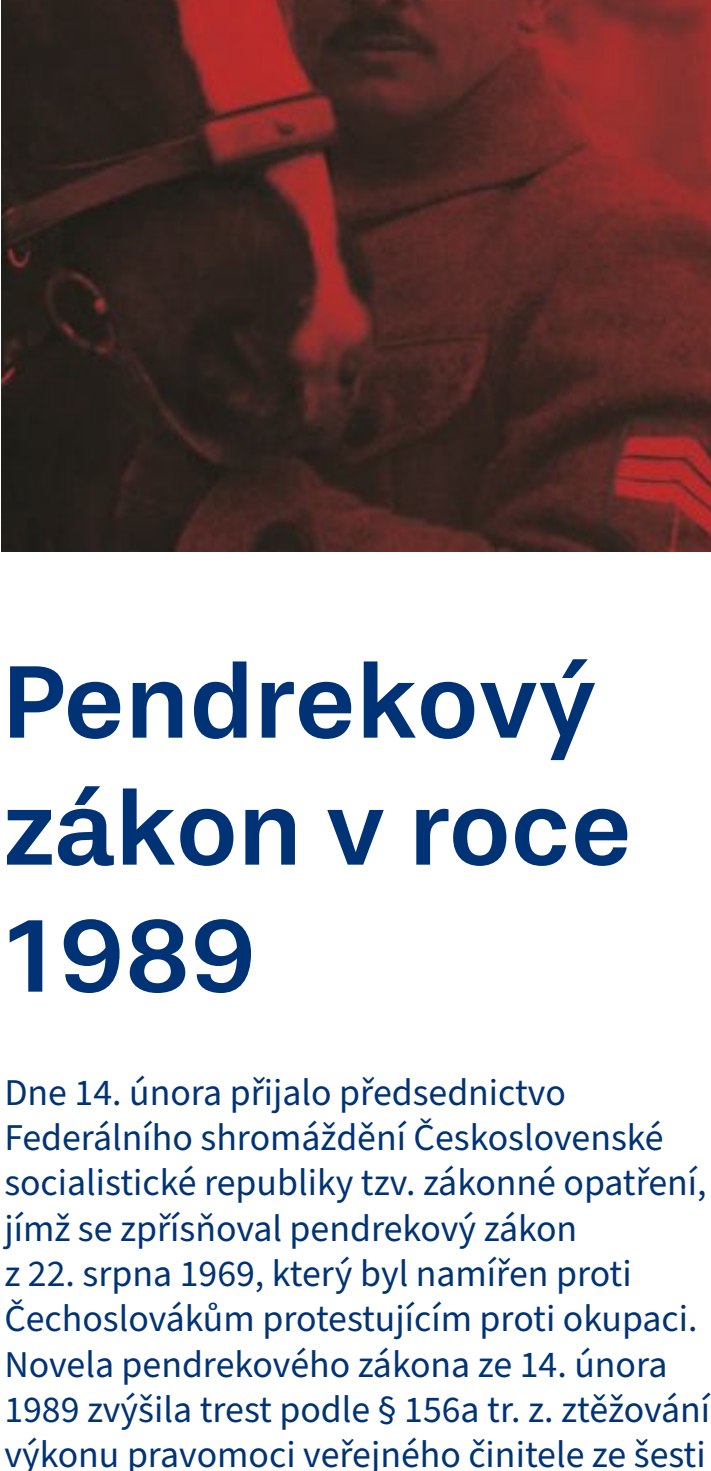
Judaica Bohemiae LVIII

Nové číslo odborného impaktovaného časopisu se zabývá židovským a nežídovským obyvatelstvem v Protektorátu Čechy a Morava. Studie otevírají nová témata a na základě primárního výzkumu zachycují vybrané aspekty životních okolností v protektorátu, jež ovlivnily osudy jeho židovských obyvatel.

<https://www.jewishmuseum.cz/e-shop/judaica-bohemiae/judaica-bohemiae-lviii/>

Příběhy, které zasáhly do života

Pavla Plachá se ve své vědecké činnosti zaměřuje na perzekuce obyvatelstva českých zemí v době nacionálního socialismu a oběti nacistického justičního aparátu. Je vedoucí Oddělení výzkumu období 1938-1945, svém kontě má desítky studií v odborných periodikách a sbornících a je také autorkou rozsáhlé monografie o československých ženách v nacistickém koncentračním táboře. Během svého období měla možnost odhalit řadu osobností ženách i neznámých. O její práci, o ženách-hrdinkách i vězenkyních, o hrdinství a odvaze jsme si povídaly nad šálkem černého čaje v jedné branicke kavárně...

rozhovor

<https://www.ustrcr.cz/pavla-placha-o-pribehy-ktere-zasahly-do-jejeho-zivota/>

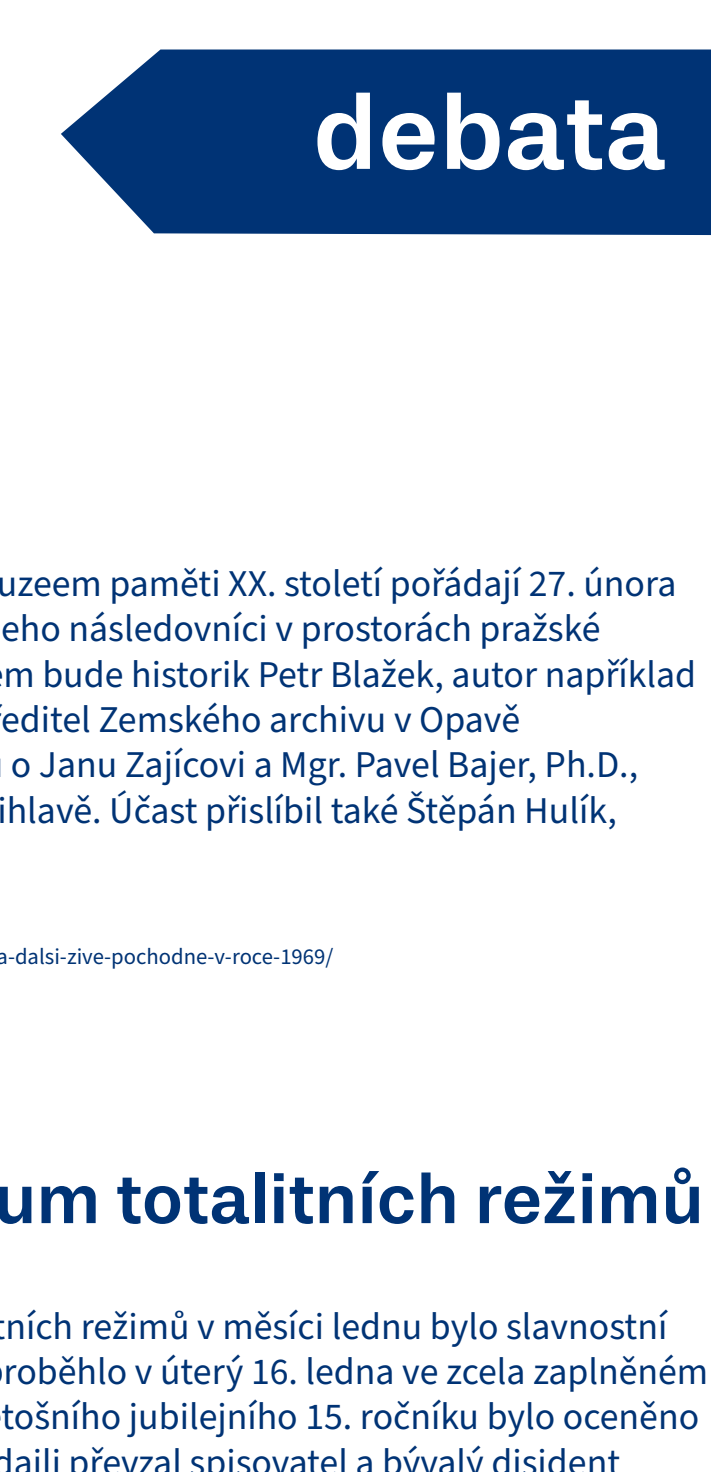
seriál

<https://www.ustrcr.cz/rok-1989-ocima-statni-bezpecnosti-vybuch-v-usti-nad-labem/>

Odhodlání, odvaha a trpělivost

Ladislav Kudrna nastoupil na pozici ředitele v květnu roku 2022. Začátky nebyly snadné, jako nový ředitel musel celita a vypořádat se s řadou výzev. K tomu byla zapotřebí spousta energie i přesvědčení. Dnes je však ÚSTR ve velice dobré kondici, personálně stabilizovaný, otevřený široké veřejnosti, především mladým lidem. Vydává ročně desítky knihy, publikací, organizuje řadu seminářů, konferencí, výstav. Uznávány historik je mezi přáteli známým svým bonmotem o tom, že za historií nelze dělat tlusté čáry a nemá rád generalizování...

rozhovor

<https://www.ustrcr.cz/odhodlani-odvaze-a-trpeливost/>

Armádní generál Jan Syrový

První ucelená biografie armádního generála Jana Syrového, čelné vojenské osobnosti Československa první poloviny 20. století, jejímž spoluautorem je historik ÚSTR doc. Jaroslav Rokoský, bude slavnostně představena v generálově rodném městě Třebíči. Stane se tak ve čtvrtek 29. února 2024 v Městské knihovně (Knihovna Hasskova, přednášková sála, 2. patro) od 16.30 h za účasti Ladislava Kudrny, ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů v Praze, spoluautora Jaroslava Rokoského a také příbuzných generála Syrového Pavliny Boehmové a Jana Syrového. Vstup je zdarma.

křest knihy

Jan Zajíc a další živé pochodně v roce 1969

Ústav pro studium totalitních režimů spolu s Muzeem paměti XX. století pořádají 27. února od 18.00 hodin besedu s názvem Jan Palach a jeho následovníci v prostorách pražské knihovny Libri prohibiti. Debatovat nad tématem bude historik Petr Blažek, autor například knihy Živé pochodně v sovětském bloku, dále ředitel Zemského archivu v Opavě PhDr. Branislav Dorko, Ph.D., jenž napsal knihu o Janu Zajícovi a Mgr. Pavel Bajer, Ph.D., který zmapoval podobný čin Evžena Plocka v Jihlavě. Účast přislíbil také Štěpán Hulík, scenárista seriálu Hořící čep.

<https://www.ustrcr.cz/ake/jan-zajic-a-dalsi-zive-pochodne-v-roce-1969/>

Ohlédnutí... Ceny Ústavu pro studium totalitních režimů

Nejvýznamnější akcí Ústavu pro studium totalitních režimů v měsíci lednu bylo slavnostní předání Cen Václava Bendy za rok 2023, které proběhlo u úterý 16. ledna ve zcela zaplněném Hlavním sále Senátu Parlamentu ČR. V rámci letošního jubilejního 15. ročníku byly oceněno patnáct osobností, z toho tři in memoriam. Medaili převzal spisovatel a bývalý disident Jáchym Topol, pomocný biskup pražský Václav Malý, nebo Lubomír Müller, obhájce politických vězňů a odpůrce vojenské služby, který byl perzekvován pro své náboženské přesvědčení. Mezi dalšími oceněnými byli dále Jan Litomský, Miroslav Lehký a Stanislav Devátý, všichni signatáři a mluvčí Charty 77, Miroslav Kamil Černý, signatář Charty 77 a petice Několik vět, Alexej Kelin, rusko-český intelektuál a odpůrce putinismu, Libuše Musilová, aktivistka a zakladatel exilového Československého dokumentačního střediska nezávislé literatury. Mezi laureáty ceny byla i zpěvačka, bývalá disidentka a dva roky mluvčí Charty 77 Marta Kubišová, která se však pro nemoc z ceremoniálu omluvila. In memoriam obdrželi od Ústavu pro studium totalitních režimů cenu filozof, politik a signatář Charty 77 Rudolf Battěk, profesor Josef Kalvoda a (armádní generál) Lev Prchala.

<https://youtu.be/34I8b90MUG>

výročí

debata

Kontakty

Adresa: Ústav pro studium totalitních režimů, nám. Winstona Churchilla 1800/2, 130 00 Praha 3

Sledujte nás

Připravilo: Oddělení komunikace ÚSTR, odpovědný redaktor: Martin Vacek
Autoři kreseb a fotografií: Michaela Váchová, Alexandr Kobranov, Marta Mýšková a archiv